

EKONOMİYE DAİR ÖNE ÇIKAN DÜZENLEMELER

26 OCAK – 1 ŞUBAT 2023

(26 Ocak-1 Şubat 2023)¹

- 1. Merkez Bankası yılın ilk enflasyon raporunu yayınladı.** Merkez Bankası, 2023 yılsonu enflasyon tahminini yüzde 22,3 ve 2024 yılsonu tahminini yüzde 8,8 olarak koruduğunu açıklamıştır. Para politikası duruşunun ise; sürdürülebilir fiyat istikrarını sağlama temel amacı doğrultusunda, üretimin sürekliliği, kredilerin büyüme hızı, kompozisyonu ve kullanım amaçları, cari dengenin bileşenleri ile döviz piyasasında sağlıklı fiyat oluşumları gözetilerek belirlendiği belirtilmiştir. Liralaşma stratejisi kapsamında uygulanan politika bileşiminin Türk lirasına olan yapısal talebi destekleyeceğinin beklendiği, ek olarak, hedefli kredi ve faiz politikalarının parasal istikrarı tesis edeceği, parasal aktarımı güçlendireceği, finansman maliyeti kanalıyla potansiyel arzı desteklemeye devam edeceği ve arz/talep dengesine olumlu katkı vereceği bir görünüm esas alındığı ifade edilmiştir.²
- 2. Şirketlerin TL cinsi kur korumalı mevduatlarına (KKM) uygulanan kurumlar vergisi istisnası, 2022 yıl sonunu kapsayacak şekilde genişletildi.** Resmi Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanı kararına göre, şirketlerin 31 Aralık 2022 itibarıyla bilançolarında yer alan yabancı paralarını yıl sonuna kadar KKM kapsamında değerlendirmeleri durumunda elde edilen faiz ve kâr payları ile diğer kazançlar kurumlar vergisinden istisna olacaktır.³
- 3. Merkez Bankası, firmaların yurt dışı kaynaklı dövizlerinin Türk lirasına dönüşümüne destek sağlanmasına karar verdi.** Kurum tarafından yapılan açıklamada, firmaların yurt dışı kaynaklı dövizlerinin TCMB'ye satışı sırasında, firmalar verecekleri taahhüt karşılığında, Türk lirasına çevrilen tutarın yüzde 2'si kadar döviz dönüşüm desteği alabileceği belirtilmiştir. Bu çerçevede, firmalar yurda getirdikleri yurt dışı kaynaklı dövizlerinin en az yüzde 40'ını TCMB'ye sattıktan sonra getirilen dövizin kalan kısmını kur korumalı dönüşüm hesabında değerlendirebilecek ve verdikleri taahhüt karşılığında Türk lirasına çevrilen tutarın yüzde 2'si kadar döviz dönüşüm desteği alabilecektir. TCMB'ye satışı yapılacak dövizlerin ve Türk lirası vadeli mevduat ve katılma hesaplarına dönüştürülecek dövizlerin yurt dışı kaynaklı olduğunun tespiti bankalarca yapılacaktır.⁴
- 4. Ödeme ve e-para kuruluşlarının özkaynak yükümlülüğü artırıldı.** TCMB'nin Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para İhracı ile Ödeme Hizmeti Sağlayıcıları hakkındaki yönetmelik Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Buna göre asgari özkaynak tutarı fatura kuruluşları için asgari özkaynak tutarı 5,5 milyon TL'den 7 milyon TL'ye, ödeme kuruluşları için 9 milyon TL'den 15 milyon TL'ye, elektronik para kuruluşları için 25 milyon TL'den 41 milyon TL'ye yükseltilmiştir. Yeni düzenleme 30.06.2023 tarihinde yürürlüğe girecektir.⁵
- 5. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) bankaların sermaye yeterlilik rasyolarının ölçümüne yönelik düzenlemeyi yayınladı.** Buna göre kredi riskine esas tutar hesaplamasında 31 Aralık 2021 tarihine ait Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Döviz alış kurunun kullanılabilmesine yönelik uygulamanın; aksi yönde bir Kurul Kararı alınıncaya kadar, 30 Aralık 2022 tarihine ait Merkez Bankası döviz alış kurunun kullanılması suretiyle devam ettirilmesine karar verilmiştir.⁶

6. **Gıda Komitesi'nde 'haksız ve spekülâtif' fiyat artışları ele alındı.** Hazine ve Maliye Bakanlığı'ndanyapılan açıklamada küresel düzeyde enerji ve tarımsal emtia fiyatlarındaki aşağı yönlü eğilimin başta tarım ürünleri ve gıda olmak üzere diğer fiyatlamaya davranışlarına da olumlu yönde tesir etmesinin beklendiği belirtilmiştir. Bazı tarım ve gıda ürünlerinde maliyetlerdeki gelişmelerden bağımsız olarak haksız ve spekülâtif fiyat artışı yaşandığına dikkat çekilirken bu artışların engellenmesi için gerekli çalışmaların artırılarak devam etmesine karar verilmiştir. Tarım Kredi Kooperatiflerinin yem ve gübre sektöründe piyasada daha aktif rol almasına yönelik adımlar atılacağı belirtilmiştir.⁷
7. **Ticaret Bakanlığı, 2022'nin ikinci yarısında yürürlük süresi dolan ve bu yılın aynı döneminde yürürlük süresi dolacak olan dâmpinge karşı önlemleri duyurdu.** Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren tebliğe göre, Güney Kore ve Çin menşeli "beton pompaları" ve "beton pompaları taşıtları", Çin menşeli "kapitoneli mensucat" ile Güney Kore menşeli "dioktil ortoftalatlar ve "dioktiltereftalat" isimli eşyaların ithalatında uygulanan dâmpinge karşı önlemler geçen yılın ikinci yarısında sona ermiştir. Tebliğde, bu yılın ikinci yarısında bir nihai gözden geçirme soruşturması açılmaması halinde sona erecek dâmpinge karşı önlemler de anımsatılmıştır.⁸
8. **BOTAŞ, büyük sanayi kuruluşlarının kullandığı gazın toptan fiyatında ve elektrik üretim amaçlı gaz toptan satışında indirim yaptı.** BOTAŞ'tan yapılan açıklamaya göre, 1 Şubat tarihinden itibaren geçerli olmak üzere büyük sanayi kuruluşlarının kullandığı gazın toptan fiyatında yüzde 13,30 ile 17,22 oranlarında; elektrik üretim amaçlı gaz toptan satışına yüzde 16,67 indirim yapılmıştır. Sanayide kullanılan gaz fiyatında 2022 Ekim ayı esas alındığında 1 Şubat 2023 tarihi itibarıyla yüzde 24,77 ile yüzde 38,45 oranlarında indirim gerçekleşmiştir.⁹
9. **Atıl tarım arazisini üretime katacak projelere hibe desteği verilecek.** Resmi Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanı Kararına göre, boş bırakılan, nadasa ayrılan ve işlemeli tarıma uygun olmayan alanları bitkisel üretimi artıracak yatırımlar ile ürün işlemeye yönelik yatırım projelerine yüzde 75'e kadar hibe desteği verilecektir. Destek kapsamındaki projeler 5 kategoride toplanmaktadır: 1- Boş bırakılan atıl durumda bulunan veya nadasa bırakılan arazileri tarımsal üretime kazandıran projeler, 2-İklim değişikliğini dikkate alarak uygun çeşitlerde hububat, baklagil ve yağlı tohumlu bitkilerin üretimini geliştiren projeler, 3-Hasat sonrası kayıpları azaltmak ve katma değeri artırmak amacıyla üretim sonrası kurutma ve işleme tesisleri, 4-İşlemeli tarıma uygun olmayan arazilerde katma değeri yüksek bitki türlerinin üretimini artırmak, 5-Doğal ekolojilerinde var olan bitki türlerinin aşılama, çeşit değişimi ve benzeri teknik uygulamalarla bilim alandan elde edilen verimini artıran projeler.¹⁰
10. **2022 yılı Aralık ayında 84 milyar 692 milyon liralık yatırım öngören 2062 proje için yatırım teşvik belgesi düzenlendi.** Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2022 yılı Aralık ayına ait yatırım teşvik belgesi listesini yayımlamıştır. Aralık ayında 1 milyar lira ve üzerinde 10 yatırım teşvik belgesi almıştır. Toplam 84 milyar 692 milyon liralık teşvik belgesi düzenlenirken, yatırım kapsamında 53 bin 933 kişinin istihdam taahhüdünde bulunulmuştur. Bu yatırımlar için 1 milyar 337 milyon liralık makine ve teçhizat ithalatı yapılması öngörülmüştür.¹¹

Kaynaklar:

¹ Bu bülten TEPAV tarafından hazırlanmakta ve iş dünyasının yakından takip ettiği vergi, istihdam, devlet destekleri, ticaret ya da finansal alanlardaki öne çıkan yasal düzenlemeleri esas almaktadır.

² TCMB, Başkan Şahap Kavcıoğlu'nun "Enflasyon Raporu 2023-I"nin Tanıtımına İlişkin Bilgilendirme Toplantısında Yaptığı Konuşma (Ankara). (26 Ocak 2023).

https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/tr/tcmb+tr/main+menu/duyurular/baskanin+konusmalari/2023/konusmab26_01_2023

³ 5520 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun Geçici 14 üncü Maddesinin Dördüncü Fıkrasında Yer Alan İstisnanın, Kurumların 31/12/2022 Tarihli Bilançolarında Yer Alan Yabancı Paralar İtibarıyla da Uygulanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6728). Resmi Gazete, Sayı: 32085. (26 Ocak 2023).

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/01/20230126-5.pdf>

⁴ TCMB, Firmaların Yurt Dışı Kaynaklı Dövizlerinin Türk Lirasına Dönüşümünün Desteklenmesine İlişkin Basın Duyurusu (2023-05). (26 Ocak 2023).

<https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/TR/TCMB+TR/Main+Menu/Duyurular/Basin/2023/DUY2023-05>

⁵ Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasından: Ödeme ve Elektronik Para Kuruluşlarının Asgari Özkaynak Miktarlarının Yeniden Belirlenmesi ile İlgili Tebliğ. Resmi Gazete, Sayı: 32087. (28 Ocak 2023).

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/01/20230128-12.pdf>

⁶ Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumundan: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu Kararı, Karar Sayısı: 10496. (31 Ocak 2023). <https://www.bddk.org.tr/Mevzuat/DokumanGetir/1157>

⁷ T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Resmi Twitter Hesabı, Gıda ve Tarımsal Ürün Piyasaları İzleme ve Değerlendirme Komitesi Basın Açıklaması. (31 Ocak 2023). <https://twitter.com/HMBakanligi/status/1620507532581306368>

⁸ Ticaret Bakanlığından: İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (No: 2023/6). Resmi Gazete, Sayı: 32086. (27 Ocak 2023). <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/01/20230127-6.htm>

⁹ BOTAŞ, 2023 Yılı Şubat Ayı Doğal Gaz Toptan Satış Fiyat Tarifesi. (27 Ocak 2023).

<https://www.botas.gov.tr/Sayfa/2023-yili-subat-ayi-dogal-gaz-toptan-satis-fiyat-tarifesi/703>

¹⁰ Tarım Arazilerinin Kullanımının Etkinleştirilmesinin Desteklenmesine İlişkin Karar (Karar Sayısı: 6773). Resmi Gazete, Sayı: 32087. (28 Ocak 2023). <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/01/20230128-19.pdf>

¹¹ 2022 Yılı Aralık Ayına Ait Yatırım Teşvik Belgeleri Listesi. Resmi Gazete, Sayı: 32088. (29 Ocak 2023).

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/01/20230129-5.pdf>

